**GÖLGENİN GİZEMİNDE**

Hz. Mevlâna kaddesellâhü sırrahu'l azîz buyurdu ki;
**"Kişinin dadısı, Allah Teâlâ'nın gölgesi olursa**
**onu gölgeden ve hayalden kurtarır.**
**Allah'a kul olan, Allah Teâlâ'nın gölgesidir.**
**O bu âlemde ölmüş, Allah Teâlâ ile dirilmiştir.**
**Fırsatı kaçırmadan ve şüphe etmeksizin onun eteğine sarıl ki,**
**ahir zamanın sonundaki fitnelerden kurtulasın."**
(Mesnevi c.I, b.423–424)

Geçmişten günümüze kadar gölge konusu ve gölge kavramı, toplumsal yaşamda, çeşitli öğretilerde, inançlarda, bilim ve sanatta çok farklı bakış açıları ile değerlendirilmektedir. Gölgenin insanlar için nasıl anlamlandırıldığı ve aynı zamanda gölgeye yüklenen çağrışımlar ve mecazlar hakkında birçok yorum vardır. Mesela;

**IŞIK'ın nimeti gölge ise,**

GÖLGE'nin nimeti nedir?

**Gölgeler altında serinler, gölgeler içinde saklanır, gizleniriz.**

Gölge kamufle edendir.

**Gölgesi olan vardır. Gölgesi olandan söz edilebilir.**

Gölge bizi korur. Gölge şefkatlidir.

**Ancak, kimi zaman gölgesinden korkan vardır. Gölge ürkektir, bazen de kararsız...**

Gölge, bizi sadeleştirir. Gölge, bizim en yalın biçimimizdir.

**Gölge bizim bükülmeyen belimiz, belki en mütevazı halimizdir.**

Gölge, tevazu gösterendir.

**Gölge belki en saf halimiz, belki de sırrımız, ve tüm gizlediklerimizdir.**

Gölge bazen oyunbaz ve şakacıdır.

**Gölge aldatabilir, korkutup ürkütebilir...**

Gölge ışığın varlığı ile gerçekleşir. Görülen gölgenin önünde, arkasında ya da üstünde o gölgeye ait bir nesne vardır. Gölge aslını ele verir. Gölgesi olan her şey somuttur ama görüngü (Duyularla algılanabilen her şey, fenomen) dünyasına ait olduğu düşünülen gölgenin, aslını idealar dünyasında da bulanlar vardır. Gölge bize sahibinin şimdi, burada olduğunu kanıtlar; ancak ne az öncesi ne de az sonrası hakkında bize bilgi verir. Şaşırtıcı değişkenliği ve ışığa bağlı geçiciliği ile gölgeleri tutmak ve onlara dokunmak olası değildir. Gölge için şimdiden öncesi belirsiz olduğu gibi, şimdiden sonrası da belirsizdir. Beyaz bir kağıda bir çizgi çizin ve sonra silin: İzi kalmıştır. Oysa gölge, toza, toprağa bulanır; sahibinin yapamadığını yapar; kırılıp bükülür, ezilir, erir, ancak gölgenin izi yoktur. Onun izi sadece anlıkta görsel olarak kalandır.

Sonsuzluğa uzanan yolda, bir yol haritası da olabilir gölge. Mehmet Ergüven "Mucizevi İkiz" isimli denemesinde **"son nefesten sonra çıktığımız yolculuğun rotası daima gölgeler âlemidir. Bu bağlamda gerçeğin öte dünyada yattığı inancı, gölgenin en büyük utkusudur;(zaferidir) yalan dünya avuntusu gölgeye teslim olmanın öyküsüdür bir bakıma...."** der.

**<u>Gölge Konusuna Çeşitli Yaklaşımlar</u>**

**"Saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık'** olarak tanımlanan (TDK 1988:559) gölge, toplumsal yaşamda, çeşitli öğretilerde ve inançlarda, bilim ve sanatta çok farklı bakış açıları ile değerlendirilir. Tarihî süreçten bir başka tanımlama da Filippo

Baldinucci tarafından yapılır. Filippo Baldinucci, 1681 yılında yayınladığı **"Vacabulario Toscano deH'Arte del Disegno"** isimli eserinde; gölgeyi, gölge, yarı gölge, düşen gölge olarak üçe ayırır.

**"Gölge (ombra), bir nesnenin kendi üstünde yarattığı koyuluktur. Yarı gölge (mezz' ombra), aydınlıkla gölge arasında kalan, nesnenin yuvarlaklığına göre ışığın azaldığı yarı karanlık bölümdür. Düşen gölge (shattimento) ise çizilen nesnenin yere yaydığı gölgedir..."** (Gombrich 2000:177).

Gölge ile Antikçağ düşünürleri de ilgilenmişlerdir. Örneğin, Yunan düşünürü Platon'un (İ.Ö.427-347) idea öğretisinde **gölge, görüngü dünyasındaki tüm varlıkların kendisi olarak yorumlanmıştır**. **Platon'a göre** "idealar nesnelerin ilk örnekleridir. Nous (Akıl) ya da Tanrı bu ilk örneklere bakarak yeryüzündeki nesneleri yaratmıştır. (Â'yan-ı Sabite) Bu eylem yansılama-taklit (mimesis) diye adlandırılır. İdealar ilk örneklerdir. Yeryüzündeki oluş içinde bulunan nesneler, duyusal varlıklar da bunların yansıları, kopyaları ya da resimleridir. Cisimler dünyasının gerçeklik derecesi idealar dünyasınınkinden daha azdır. Çünkü biri asıl, diğeri de bunun kopyasıdır" Buna göre, görüngü dünyasındaki bir kedi ya da bir selvi aslında bir gölgeden başka bir şey değildir. Çünkü onlar idealar dünyasındaki asıllarından ilham ya da model alınarak yaratılmışlardır. Dolayısıyla da asıllarının gölgeleridirler.

**Orhan Hançerlioğlu,** "Düşünce Tarihi" isimli eserinde; Platon'un Politeia adlı yapıtının VII. kitabındaki ünlü mağara örneğini şöyle açıklamaya çalışır:

"...Şimdi bilgimizi ve bilgisizliğimizi şu anlatacaklarımla ölç, Glaukon. Yeraltında bir mağara tasarla. Mağaranın kapısı bol ışıklı bir yola açılıyor. Ama mağarada oturan insanların kolları, boyunları ve bacakları zincirlerle bağlanmış, sırtları da ışığa çevrilmiş. Öyle ki sadece karşılarındaki mağara duvarlarını görebiliyorlar, başlarını arkaya çeviremiyorlar, kendilerini bildikleri andan beri de burada böylece oturmaktalar. Düşün ki sırtlarının arkasındaki ışıklı yoldan bir sürü nesneler geçiyor, Işık bu nesneleri mağaranın duvarına yansıtıyor. Şimdi bu adamlar mağaranın duvarına yansıyan hayalleri görebilirler, o hayalleri meydana getiren gerçek nesneleri göremezler değil mi?

**Demek ki bu adamlar birbirleri ile konuşabilselerdi duvarda gördükleri hayallere bir takım adlar vereceklerdi. Çünkü bu hayalleri gerçek sanmaktadırlar.** Bu adamların gözünde gerçeklik asıl gerçeklerin duvarda yansıyan hayallerinden ya da gölgelerinden başka bir şey değildir. Şimdi bu adamlardan birinin zincirlerini çözüp ayağa kalkmasına ve başını gerçekliklere çevirmesine izin verelim. Gözleri bol ışıktan kamaşır ve asıl gerçekleri göremezdi değil mi?

Dahası kamaşan gözlerini yeniden duvara çevirirdi ve duvardaki hayallere rahatlıkla bakardı. Ama gözlerini yavaş yavaş alıştırarak asıl ışığın kaynağına da pekâlâ bakabilirdi. İşte o zaman arkadaşları ile gördüğü şeylerin birer hayalden ibaret olduğunu asıl gerçeklerin şimdi gördükleri olduğunu anlayacaktı.

İşte sevgili Glaukon gözümüzle gördüğümüz bu dünya o mağaranın duvarıdır, arkasındaki ışığa bakabilen **insan da duyu gözünü us (akıl) gözüne çeviren bilgedir."**

Gölge konusundaki farklı bir bakış açısı ise ilkel insana aittir. Gölgenin ilkel insan için önemli bir yeri vardır. **İlkel kabilelerin bazılarında gölge, ruhu temsil eder.** Ruhunu kaybetme korkusu ile ilkel insan, güneşin en tepede olduğu, yani gölgesinin hiç olamayacağı ya da çok kısa olabileceği öğle saatlerinde, dışarı çıkmak istemez. Bu korkuya sahip olan bazı kabileler, hala Ekvator'da mevcuttur.

**"İlkel insan, gölgesinin düştüğü yeri yansıtıcı olarak tasavvur eder hep. Dolayısıyla gölgede profili değil, tıpkı aynada olduğu gibi sureti ile karşılaştığını düşünür... Gölgeyle böyle bir ilişkiye girmek, sonuçta onu yitirme korkusunu da beraberinde getirir. Bu nedenle kimi ilkel kavimlerde öğle vakti dışarı çıkılmaz: Ekvator yakınında iki ada olan Amboina ve Uliase'de öğleyin çok az ya da hiç gölge düşmez yere, bunun için de gün ortasında evden çıkmamak bir kuraldır, çünkü çıkarsa insanın ruhunun gölgesini kaybedeceği varsayılır".**

**Cengiz Aytmatov** "Toprak Ana" isimli romanında, kahramanı Tolganay'ı şöyle konuşturur:

"Hiçbir zaman ipekli fistanım olmadı ama büyüyünce güzel, albenili bir genç kız oldum. Gölgemi

seyretmekten zevk alırdım. Sokakta yürürken arada bir gölgeme göz atar, kendimi aynadaymış gibi görür ve çok beğenirdim. İşte öylesine tuhaf bir kızdım ben”

Kutsal metinlerde de “gölge” kavramı ile sıkça karşılaşılır. Zebur, Tevrat, İncil ve Kur’ân-ı Kerim’de karşımıza yüzden fazla ayet çıkar. Mehmet Ergüven’in “Mucizevi Ekiz” isimli yazısında **“...gölge, tüm kutsal kitaplarda cehenneme işaret eder”** yorumuna rağmen, verdiği örnek dışındaki ayetlerde gölgenin, daha değişik anlamlarda ifade edildiği görülmektedir.

Örneğin kutsal kitaplarda gölge;

a- sığınılan, koruyucu, kayırıcı, himaye, güç içeriği ile kullanıldığında Tanrı’ya işaret eder:

Mezmur Davud aleyhisselâmın duası;

**“Koru beni gözbebeği gibi; Kanatlarının gölgesine gizle”** (Zebur: Mez.17: 8).

**“Sevgin ne değerli ey Tanrı! Kanatlarının gölgesine sığınır insanoğlu.”** (Zebur:Mez.36.7).

b- Dünyanın geçiciliğine ait pek çok gölge ayeti dört Kutsal Kitapta defalarca yinelenir, işte bunlardan birkaç örnek:

**“Çiçek gibi açıp solar, Gölge gibi gelip geçer.”** (Tevrat: Eyüp 14-2)

**“Bir gölge gibi dolaşır insan, boş yere çırpınır, mal biriktirir, kime kalacağını bilmeden...”** (Zebur: Mez.39:6)

c- Cennet, Kur’an’da da gölgenin işlevsel yanı ile betimlenir:

**“Takvaya sarılanlar gölgeler altında, su kaynaklarındadır.”** (Kur’an: Mürselat41).

**“Kendileri ve eşleri, gölgeliklerde, koltuklar üzerinde yaslanmışlardır.”** (Kur’an: Yasin, 56).

d- İncil’de ise gölgeye mecazi bir anlatımla rastlanır:

Yakup'un Mektubu: “**Her nimet, her mükemmel armağan yukarıdan, kendisinde değişkenlik ya da döneklik gölgesi olmayan Işıklar Babası'ndan gelir.”** (Incil:Yak. 1:17)

e- Gölgenin ilk tanımıyla kullanıldığı Kuran’daki gölge ayetlerinden bazıları da şunlardır:

**“Göklerde ve yerde kim varsa gölgeleriyle birlikte ister istemez ve sabah- akşam Allah'a secde eder.”** (Kur’an: Ra’d, 15).

**“Bakıp görmediler mi, Allah'ın yarattığı şeylerin gölgeleri bile, sağ ve sollarından boyunları bükük bir halde, Allah için secdelere kapanarak dönüyor.”** (Kur’an: Nahl, 48).

**“Görmedin mi Rabbini, nasıl uzatmıştır gölgeyi? Eğer dileseydi, onu elbette hareketsiz kılardı. Sonra nasıl Güneş'i ona delil yapmışız!”** (Kur’an: Furkan, 45).

Kutsal metinlerdeki gölge içerikli ayetler sürüp giderken, İslam dünyasında Eflatun diye tanınan Platon’un **‘mimesis’** (yansılama-taklit) kavramı ile, bire bir örtüşmese de tasavvufta yüzyıllar sonra gölge kavramı ile yeniden karşılaşılır. Bu benzerlik ve çakışma Divan Edebiyatı dalında yetkin bir isim olan Prof. İskender Pala’nın kaleminde şöyle ifade bulur:

**“Hayal, tasavvufta Allah Teâlâ’dan gayrı her şeyin sıfatıdır. Allah Teâlâ'nın varlığı karşısında mükevvenatın (kâinat) gerçek varlığı bulunmamaktadır. Varlık âleminde görülen her şey aslında birer hayalden, gölgeden ibarettir. Olsa olsa Allah Teâlâ’nın aksi'nden nişane verirler. Esas olan Sevgili'nin zihindeki hayalidir. Tasavvufta buna “âlem-i hayal” denilir.**

**Âlem-i hayal, tabiat âlemini karşılar ve baştan sona bir vehimden ibarettir. Ruhlar âlemindeki (âlem-i ervah) birtakım cevherler, varlığın suver (görüntü) veya zilli (gölge) ile varlık bulmuştur...**

**Varlık, göz yumup açıncaya kayboluveren bir hayalden ibarettir. İnsan var sandığı her şeyin aslında bir hayalden ibaret olduğunu zaman içerisinde anlar.”**

Yunus Emre için de bu dünya bir hayalden ibarettir, gelip geçicidir ve ancak bir oyalanma yeridir. Hayatımız boyunca elde etmeye çalıştığımız tüm maddi çıkarlar birer yalandır. Ne içinde oturduğumuz, tapusu üzerimize kayıtlı olan evimiz, ne vergisini ödediğimiz arabamız, ne de nüfus cüzdanlarında anne babası göründüğümüz evlatlarımız bize aittir. Onlar ve sahip olduğumuzu sandığımız diğer varlıklar Yaratıcı tarafından bize emanet olarak verilmiştir:

**"Mal sahibi, mülk sahibi**
**Hani bunun ilk sahibi**
**Mal da yalan, mülk de yalan**
**Var biraz da sen oyalan"**

Yunus Emre

Dünya hayatını gölgeye benzetmiş olan geçmişin ileri gelenleri **"ardına düşersen hep senden kaçarda sırtını dönersen daima seni takip eder"** söylemleri ile dünyadaki rahat ve huzurun ilk şartının dünyaya sırtını dönmek olduğuna inanmışlardır.

**Gölgeye psikanalitik alanda da değişik yaklaşımlar görülür:**

Belli başlı kişilik kuramcılarından biri olan, **Carl Gustav Jung**'un arketiplerinden biri gölgedir. Jung'a göre arketiplerin (prototip, ilk örnek, model tanımı) kolektif bilinçaltımızı oluşturan öğeler, doğuştan getirdiğimiz evrensel imgelerdir. Jung, arketiplerini; anne arketipi, mana, gölge, persona, anima ve animus, diğer arketipler olarak sıralar. Gruplandırdığı arketiplerden biri olan gölgeyi Jung, şu şekilde açıklar:

**"Gölge, kişiliğin negatif yanı, kişinin saklamak istediği hoş olmayan nitelikleri, az gelişmiş işlevleri ve bireysel bilinçaltının içeriğidir. Bireysel bilinçaltı ise yitik anıları, acı verdiği için bastırılmış (kasten unutulmuş) düşünceleri, bilinçdışı algıları (bilince ulaşacak kadar güçlü olmayan duyusal algıları ) ve henüz bilince çıkmaya hazır olmayan diğer heyecanlan içerir".** Bu nedenle **"gölge, kişinin yaşam boyu hesaplaşmak zorunda kaldığı öbür yüzü, bir başka deyişle toplumun öngördüğü kurallar ile çelişen tüm vahşi arzularımız ve duygularımızdır. Dolayısıyla toplumsal baskı arttığı ölçüde gölge büyür"**. Tüm bu negatifmiş gibi görünen özelliklerine rağmen, gölgeyi iyi ya da kötü diye sorgulamak doğru olmayacaktır.

**Gölgenin etiği yoktur.** Tıpkı vahşi bir hayvanın yavrularını şevkatle sevip, onlar için bir başka hayvanı parçalayıp, öldürmesine; iyi ya da kötü yorumunu getirilemeyişi gibi. Bu nedenle gölgeler, bir anlamda daima masumdur.

Aşık Veysel'in dilinde ise gölge, sazına yoldaş olur:

**"Yüce dağlar ova gibi düzlenmez,**
**Veysel muhannetten kerem gözlenmez.**
**Tilki gölgesine arslan gizlenmez,**
**Yiğidin gölgesi kendinden olur."**

Aşık Veysel'e göre; bir insanın dağların yapısını, ovaların şeklini, yani birtakım doğal dengeleri değiştirme gücü yoktur. Bu benzeri ütopik beklentiler insanı yanılgıya götürebilir. Arslanı mert, tilkiyi namert insana benzeten ozan; güçlü ve saygı değer olan arslanın, tilki gibi sinsi ve kurnaz bir hayvanın himayesine asla sığınmayacağını anlatırken; bir yiğidin, kendi potansiyeli ile sorunlarının üstesinden gelmeye çalışacağını ve asla namert bir insanın gölgesine gereksinim duymayacağını ifade ediyor.

Felsefede **"gölgeolay"** (epifenomen) adı ile anılan bir deyim vardır: **"Bir olaya eklendiği halde onun üstünde hiçbir etkisi bulunmayan olay"** anlamına gelir. Bu deyim insan bilincini etkisiz bir yansıtıcıya indirger.

**"Nietzche gibi özdekçi (Maddeci, materyalist) ve düşünceci çeşitli düşünürlerin de katıldıkları bu anlayışa göre; yürümekte olan bir adamın gölgesi o adamın yürüyüşünü nasıl yavaşlatıp hızlandıramazsa bir gölgeolay olan bilinç de katıldığı olayları öylece etkileyemez. Bilinç olayları**

**doğurmaz, ancak olaylara eklenir; bir bacadan çıkan duman gibi bizzat olay değil, o olayın gölgesidir"**. Bu deyimle Fethi Naci'nin **"Göl ve Gölge"** isimli öyküsü arasında bir bağlantı kurulabilir. Olay, bir adamın gece su içmek için yatağından kalkması ile başlar ve bir iki dakikalık zaman süresi içerisinde tamamlanır. Fethi Naci'nin anılarından derlediği bir başka kitabının adı ise **"Dünya Bir Gölgeliktir"**

**"BU YAZIYA EK OLARAK"**

**Varlıkta asil olan gölge değil, bizzat varlığın aslıdır. Zaten gölgenin varlığı da onu salan bir asıldan gelir. Varlığın sıfatında da durum aynen böyledir. Gölge olan sıfatın varlığı, asıl olan sıfatın varlığının eseridir. Asıl olanın gölgeye yakınlığına karşılık, nasıl olur da gölgenin asıl olana yakınlığından bahsedilebilir? Gölgenin varlığı gölgeyi düşüren asıldan gelmektedir.**

**<u>Mertebe-i Asl-ı Asl</u>**

Varlıkta asil olan gölge değil, bizzat varlığın aslıdır. Zaten gölgenin varlığı da, onu salan bir asıldan gelir. Varlığın sıfatında da durum aynen böyledir. Gölge olan sıfatın varlığı, asıl olan sıfatın varlığının eseridir. Asıl olanın gölgeye yakınlığına karşılık, nasıl olur da gölgenin asıl olana yakınlığından bahsedilebilir? Gölgenin varlığı gölgeyi düşüren asıldan gelmektedir.

İbn'ül Arabî kaddese'llâhü sırrahu'l azîz Hakk ve kâinat ilişkisini açıklarken **"Hakk'ın dışında, kâinat denilen şey O'nun gölgesi gibidir, işte bu gölge mümkün varlıkların özünü oluşturur. Öyleyse, esasen insanın idrak ettiği sadece Hakk'ın vücudundan, bu âlemler olarak yayılan şeyden, yani O'nun zatından ibarettir. Zira ondan başka varlık yoktur."**

Bu mertebenin bir önceki mertebe ile olan farkı Meselâ, bir adamın güneşin nûrundan gölgesi yere yansır. İşte o yere düşen gölgeden adamın nasıl bir kimse olduğu anlaşılır.

Bu adamın gölgesi asli mertebesi, yansımasını sağlayan güneş ise aslı asliyesi yani irâde-i külün kendisidir.

Burada gölgenin sıfatlanması aslı, varlığı ise asl-ı aslı olan zâttır. Sonuçta bu âlem de Hakk'ın vücûdunun gölgesidir ve müstakil olarak vücûdları yoktur.

**"BİR KISSA"**

Evliyâullâhın sertâcı, mahbûb-u Sübhâni, Gavs-ı Samedâni, Pîr-i A'zam Cenâb-ı Abdülkâdir-i Geylânî Hazretlerine hizmet edenlerden biri, Hazreti Gavs'ın cemalli bir zamanında huzûruna çıkarak:

"Efendim, Cenâb-ı Hak, Zat'ınıza kudretinin tasarrufunu bahşetmiştir. Onun için istediğiniz kimselere ufak bir nazar-ı âlinizle birçok rütbeler verebiliyorsunuz. Bu kulunuz da size epey hizmet etti, ama bana hâla bir şey ihsan etmediniz, niyâz ediyorum," der.

Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri;

**"Pekâlâ, bugün bana bir helva pişir de, bakalım Kudret neler ihsan eder, senin de gönlün olsun,"** buyururlar.

Adamcağız, "Baş üstüne" diye sevinerek, helvayı pişirmeye başlıyor. O esnada da Hindistan'dan bir heyet gelerek, Hazreti Abdülkâdir-i Geylânî e arz-ı ubûdiyyet ettikten sonra:

"Efendimiz, hükümdarımız öldü, bize bir hükümdar göstermenizi niyâza geldik," derler. Bunun üzerine Hazreti Pîr, helva pişiren adamını çağırarak:

**"Nasıl, Hind padişahlığını kabul eder misin?"** diye ferman buyururlar. Adamcağız pür-neşe:

"Aman Efendim, ihsan buyurdunuz," diye can atarak sevinirken, Hazreti Gavs Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri:

**"Yalnız, seni şu şartla oraya padişah yapıyorum: Ne kazanırsan yarı yarıya paylaşacağız,"** buyururlar.

Pek tabiî olarak tâlip, bu emri minnetle kabul ediyor. Nihayet adamcağız hakikaten söylendiği gibi, Hindistan'da büyük bir saltanata, muazzam saraylara, güzel eşlere sahip olduğu gibi, bir de erkek evlâda sahip olur. Aradan on bir sene geçiyor ve bir gün Hazreti Abdülkâdir-i Geylânî in teşrifleri haberi çıkıyor. Hükümdar, Gavs-ı Samedâni'yi karşılayarak sarayında bir kaç gün hizmetinde bulunduktan sonra Cenâb-ı Pîr artık döneceklerini haber veriyorlar. Padişah:

"Efendim, biraz daha kalıp bizleri sevindirin," diye ricada bulunuyorsa da Hazret-i Gavs'ın muhakkak gideceklerini anlayınca:

"Efendim, bari kusurlarımızı af buyurun," diyor. O vakit Sultan Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri, hükümdara:

**"Yalnız sizinle bir sözümüz vardı. Sizi biz buraya padişah olarak gönderirken ne kazanırsanız yarı yarıya olacak, diye bir söz vermiştiniz. İşte şimdi, buraya geldikten sonra ne kazanmış iseniz hesaplaşmak istiyorum,"** buyuruyorlar.

Padişah bunun üzerine bütün servetini tesbit ederek yarı yarıya ayırıyor ve Hazreti Gavs'ın huzuruna arz ediyor. Sultânü'l Evliya:

**"İyi amma siz bir erkek evlat da kazandınız; onu da taksim etmeniz lazımdır,"** buyurunca, padişah:

**"O nasıl olacak?"** diye soruyor. Cenâb-ı Gavs cevaben:

**"Çocuğu ikiye böleceğiz, size istediğiniz tarafı vereceğim,"** diye emrediyorlar.

Çocuk ortaya getiriliyor. Gavs-ı A'zam Hazretleri keskin kılıçlarıyla: **"Destûr"** deyip çocuğu tam ikiye ayıracakları esnâda, padişah belindeki mücevher işlemeli hançerini çekerek:

"Eeey sehhar herif! Senelerce bana hizmet ettirdiğin yetmiyormuş gibi şimdi de tesadüfün bana verdiği nimeti elimden almak istiyorsun," diye tam Hazreti Gavs'ın göğsüne saplarken bir de bakıyor ki, elindeki kaşık helva tenceresine saplanıyor. Ne saraydan eser var, ne saltanattan ve ne de çocuktan bir iz kalıyor. Bu hal karşısında hayretler içinde kalan tâlibe, Cenâb-ı Pîr tebessüm ederek:

**"Oğlum karıştır helvayı… Biz cimri değiliz, veririz, amma zamanı gelmeden de olmaz…"** buyuruyorlar.

**Kaynakça**

**YALÇIN Emine Dilek,** Gölgenin Gizemi [Kitap]. - Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı 173158-Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu Ankara, 2006.

**<u>Faydalanılan Kaynaklar</u>**

AKÇAKOCA, Müge., Gölge Yorumları ve Figür, Nesne, Mekan İlişkisi, Ankara-Eylül 2003. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu.

AND, Metin. .Dünya'da ve Bizde Gölge Oyunu, Ankara,1977

AND, Metin.,Geleneksel Türk Tiyatrosu, İstanbul,1985

AYTMATOV, Cengiz., Toprak Ana, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2004

EREN, Haşan. Türkçe Sözlük, Ankara,Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 1988

ERGÜVEN, Mehmet. **"Mucizevi Ekiz"**. Sanat Dünyamız, 77, Güz, 2000:145-154

ERTÜRK, İsmail., "Sinemadaki Gölgenin Kaynağı Nerede?- Alman Dışavurumcu Sinemasında Aydınlatma ve Gölge Oyunları". Sanat Dünyamız, Sayı 77, Güz, 2000:157-163

GOMBRİCH, E.H., **"Düşen Gölgenin Özellikleri"**. (Çev.Ülkü Tamer), Sanat Dünyamız, Sayı 77, Güz, 2000:177-191

GÖKBERK, Macit., Felsefe Tarihi, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1985

GÖLE, Münir., “İçeşik”.Sanat Dünyamız, Sayı 77,Güz, 2000:165-167

HANÇERLİOĞLU,Orhan., Felsefe Sözlüğü, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1982.

HINÇER, İhsan.,“Gölge Oyunlarının ve Karagöz’ün Doğuşu” İhsan.,turkgolge.sitemynet.com/ ihsan_hınçer_karagoz.htm;Erişimtarihi:3.12. 2005

KUDRET, Cevdet., Karagöz, Ankara, 1968: Kaynak:

http://www.odevsitesi.com/ornekler/2005_3/92820-g0lge-oyunu.asp; Erişim tarihi: 13.06.2005.

NACİ, Fethi., Dünya Bir Gölgeliktir, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, Mayıs 2002.

ÖNOL, Ayşe Işın., Shadows, Sabancı University, March 2003. İn Partial Fulfilments of the Reguirements for the Degree of Master of Fine Arts (Y.Ö.K. 137523)

PALA, İskender., ...Ve Gazel Yeniden, İstanbul, Ötüken Neşriat, 2001

VVILLARD, Christopher.,"Color Lurking in the Shadows”. American Artist; Vol.65 Issue 712, 2001:p.12